

چگونه توان یادگیری کودک خود را با

تمرینات حافظه فعال

تقویت کنیم ؟

نویسندگان:

فریبا معتمدی - زهرا احمدی - لیلا اسدالله

فرزانه رفیعی - فرزانه فنایی - شهناز کریمی

سرشناسه

معتمدی، فریبا، ۱۳۴۸ -

عنوان و نام پدیدآور: چگونه توان یادگیری کودک خود را با تمرینات حافظه فعال

تقویت کنیم؟/ نویسندگان فریبا معتمدی- زهرا احمدی- لیلیا

اسداللهی- فرزانه رفیعی- فرزانه فنایی- شهناز کریمی.

مشخصات نشر

اصفهان: آسمان نگار، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری

۲۲۶ ص.

شابک

۹۷۸-۶۰۰-۶۵۹۶-۰۰-۶: ۱۵۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

موضوع روانشناسی

رده بندی کنگره: ۸۳۶۰ PIP / س ۳ م ۲ ۱۳۹۴

رده بندی دیویی

شماره کتابشناسی ملی: ۱۶۱۱۱۸۹

انتشارات آسمان نگار

نام کتاب: چگونه توان یادگیری کودک خود نویسنده: فریبا معتمدی و همکاران

را با تمرینات حافظه فعال تقویت کنیم؟

قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: ۱۳۹۶

تیراژ:

شماره استاندارد بین المللی کتاب:

۱۰۰۰ جلد

۹۷۸-۶۰۰-۶۵۹۶-۰۰-۶

مدیر تولید: مهدی عبدالهی

طراح جلد: دانیال نصر اصفهانی

پایگاه اینترنتی:

شماره تماس:

www.asemannegar.com

۰۹۱۳۱۱۷۲۶۴۲ (سمسارزاده)

«کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر محفوظ و مخصوص پدیدآورندگان است»

فهرست مطالب

فصل اول دیداری - فضایی ۱۱

۱۳	بازی‌های فضایی حرکتی:
۱۸	بازی با اشکال
۲۱	دسته بندی تصاویر:
۵۸	رابطه‌ی اشکال
۷۱	تمرین سایه ها:
۷۶	الحاق اشکال:
۸۲	تجزیه اشکال:
۸۹	جهت فلش:
۹۷	قطعات گمشده:
۱۰۱	تمرینات چرخشی:
۱۰۹	تقارن:
۱۱۶	نمای شکل از بالا
۱۲۲	پرش پروانه:

فصل دوم حافظه فعال کلامی ۱۲۹

۱۳۱	پاسخ معکوس
۱۳۶	حیوانات را نام ببر
۱۳۹	تکرار کلمه های آخر
۱۴۴	کلمات هم آغاز
۱۴۶	حذف حرف اول
۱۵۰	هم پایان
۱۵۳	حذف حرف آخر
۱۵۵	حذف حرف خواسته شده
۱۵۸	اعداد مستقیم و معکوس
۱۶۱	تمرین اعداد زوج و فرد
۱۷۰	کلمات مستقیم و معکوس

فهرست / ۵

۱۷۴	 ساخت کلمه با حروف اول
۱۷۸	 ساخت کلمه با حرف آخر
۱۸۲	 دسته بندی کلمات
۱۸۸	 وارونه کردن کلمات
۱۹۱	 کلمات هم وزن
۱۹۴	 کلمات مخالف
۱۹۷	 تشخیص کلمات مخالف
۲۰۰	 کلمات بدون نقطه
۲۰۳	 کلمات نامربوط
۲۰۶	 کلمات هم معنی
۲۰۹	 به خاطر آوردن جملات با ساختار گرامری پیچیده
۲۱۱	 تشخیص صدای خوا
۲۱۳	 تکمیل کلمات:
۲۱۵	 بازی بیز
۲۱۷	 مربوط به تمرین بازی با اشکال
۲۲۱	 مربوط به تمرین دسته بندی تصاویر
۲۲۵	 مربوط به تمرین پرش پروانه

بعضی از کودکان در مهارت‌های مربوط به یادگیری نسبت به هم سالان خود کند تر هستند. این کودکان نیازمند مداخله‌ای زود هنگام هستند تا مهارت‌های پیش نیاز جهت موفقیت در یادگیری مدرسه ای را فرا بگیرند. مداخله‌ی زود هنگام خدمات خاصی است که در سالهای قبل از ورود به مدرسه یا در سالهای اولیه آموزش رسمی در مدارس به کودکانی که به نظر می‌رسد نسبت به کودکان دیگر توانایی کمتری در یادگیری دارند و پیشرفت کندتری نسبت به همسالان نشان می‌دهند ارائه می‌شود. این برنامه ها به منظور از میان بردن یا کم کردن مشکلات یادگیری در کودکان مورد استفاده قرار می‌گیرد بنابر این برنامه‌های مداخله‌ای زود هنگام به کارگیری فعالیت‌های آموزشی و توانبخشی است که کودک و راهنمایی والدین را هدف قرار می‌دهد. به طوری که به محض مشخص شدن مشکل کودک، از طریق راهنمایی والدین این فعالیت ها به اجرا درمی‌آیند. در نتیجه اجرا، این برنامه ها به کودک کمک می‌شود تا استعدادهایش در بالاترین حد ممکن شکوفا شود.

نگاه مخزنی به حافظه و جایگاهی برای نگه داری اطلاعات امروزه تغییر یافته است. بنا به دیدگاه جدید حافظه را تحت عنوان حافظه فعال (working-memory) محسوب نموده که علاوه بر نگه داری اطلاعات وارده به ذهن وظیفه پردازشگری آنان را به عهده دارد.

حافظه توانایی ما برای به خاطر آوردن و مدیریت اطلاعات است. در واقع از اطلاعاتی که لازم است به خاطر آوریم یادداشت ذهنی درست می‌کنیم (ارجمند نیا - ۱۳۹۱) تحقیقات بسیار زیادی همبستگی مثبت بین بهبود حافظه فعال و پیشرفت تحصیلی در تمام مقاطع سنین را به خوبی نشان می‌دهد.

شایع ترین علائم اختلال در عملکرد حافظه‌ی فعال عبارتند از:

۱- رها کردن تالیف جملات: تمام کردن آن‌ها

۲- افراط در خیالبافی

۳- ناتوانی در تکمیل تکالیف

۴- بلند کردن دست برای جواب دادن به سوال در کلاس اما فراموش کردن آنچه که باید بگوید

۵- فراموش کردن روش ادامه دادن یک فعالیتی که به خوبی شروع کرده به ویژه فعالیت‌هایی که معلم مراحل انجام آن را مرحله به مرحله تدریس داده است.

رشد فرایند حافظه و مهارت‌های وابسته به آن در کودکان معمولاً با مهارت‌های سایر کودکان هم سن مقایسه می‌شود دلیل این امر این است که هفتگی مهارت و توانایی است که در طول زمان رشد می‌کند و با افزایش سن گسترش پیدا می‌کند. بنابراین این مهارتی که کودک ۷ ساله در این زمینه دارد با مهارتی که یک کودک ۱۱ ساله می‌تواند داشته باشد بسیار متفاوت است.

در فصل اول این کتاب تمریناتی برای جهت تقویت حافظه فعال کلامی در نظر گرفته است که از آسان به مشکل طبقه بندی شده است. در فصل دوم تمرینات حافظه فعال دیداری - فضایی طرح شده است که می‌توانیم برای هر سنی به کار ببریم.

سخنی با مربیان و والدین

در امر آموزش به کودکان، ضمن ایجاد ارتباط مناسب با وی باید اصولی را رعایت کنیم، تا فعالیت‌های آموزشی مفید و موثر واقع شوند و ایجاد دلزدگی ننمایند. در اینجا برخی از این اصول را به طور خلاصه عنوان می‌کنیم:

۱- شناخت توانایی‌ها و نقاط ضعف کودک

در برنامه‌های آموزشی که برای کودک تنظیم می‌شوند، با در نظر گرفتن نقاط قوت و توانایی‌های کودک در زمینه رفع ضعف‌های وی اقدام می‌گردد. به این صورت کودک با کسب موفقیت در انجام فعالیت‌ها، اعتماد به نفس پیدا کرده و با انگیزه بیشتری برای یادگیری مهارت‌هایی که در آن‌ها ضعف دارد، فعالیت خواهد کرد.

۲- کودک را با سایر کودکان مقایسه نکنید.

انسانها با هم متفاوتند. بنابراین روش کار با هر کودک منحصر به خود اوست. هرگز جهت تشویق کودک به فعالیت بیشتر، او را با دیگران مقایسه نکنید. اگر توقع ما بالاتر از توانایی‌های کودک باشد، ناخواسته باعث کاهش انگیزه و عدم اعتماد به نفس در او می‌شویم؛ و اگر توقعی پایین‌تر از توانایی‌های او داشته باشیم، استعدادها بالقوه در او به فعل نمی‌رسند. با در نظر گرفتن تفاوت‌های فردی کودکان، در حد توانایی‌شان، از آنها انتظار داشته باشید.

۳- پرهیز از عجله و شتاب

کار با کودک در هر زمینه‌ای، نیازمند صبر و تحمل زیادی است. عجله و شتاب در آموزش، نتیجه معکوس می‌دهد و باعث ایجاد اضطراب در کودک شده و موجب کاهش عملکرد وی می‌شود.

۴- در انجام فعالیت‌ها، به کودک کمتر کمک کنید.

در انجام فعالیت‌های آموزشی به کودک آزادی عمل بدهید و سعی کنید فقط در مواقع ضروری، نقش راهنما را داشته باشید.

۵- انتخاب زمان و مکان مناسب در آموزش

غالباً دامنه توجه کودکان محدود است و این امر سبب می‌شود محیط فیزیکی و اشیایی که در اطراف وجود دارند، توجه او را به خود جلب کرده و کودک را در یادگیری با مشکل مواجه کنند. بنابراین ضروری است محیط آموزشی، ساده و دور از وسایل اضافی باشد.

۶- کودک را با تکرار و تمرین زیاد خسته نکنید.

درست است که تکرار و استمرار در آموزش، از تکنیک‌هایی است که موجب تثبیت یادگیری می‌شود، ولی این امر وقتی صادق است که کودک با علاقه و تمرکز زیاد به انجام فعالیت بپردازد و مشارکت فعال داشته باشد. اگر حس کردید که کودک خسته شده، ادامه فعالیت را به زمانی دیگر موکول کنید.

۷- در بیشتر تمرین‌ها کلمات به ترتیب دو آیت، سه آیت، چهار آیت و... در نظر گرفته شده است. دقت داشته باشید شما نیز به همان ترتیب از ابتدای هر تمرین شروع کنید و ادامه دهید.

۸- توجه داشته باشید چنانچه در یک مرحله از تمرین کودک شما نتوانست به هدف مورد نظر دست پیدا کند وارد مرحله بعدی نشوید. مثلاً اگر نتوانست در مرحله ۳ آیتمی موفق شود مرحله ۴ آیتمی همان تمرین را شروع نکنید بلکه در همان تمرین قبلی تمرینات مشابهی ارائه دهید تا کودک در این مرحله به مهارت کافی دست پیدا کند سپس تمرینات مرحله ۴ آیتمی را به کودک ارائه دهید.

۹- در همه تمرینات در چند تمرین ابتدایی به کودک کمک کنید و مطمئن شوید او به خوبی مفهوم را درک کرده است.